

**Наркотичні засоби,
психотропні речовини та
прекурсори.
Словник-довідник для
працівників правоохоронних
органів**

Словник-довідник містить визначення різних наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також довідкові дані щодо їх видів та характеристики. Для оперативно-розшукових працівників, слідчих, прокурорів, суддів, експертів.

НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ, ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ ТА ПРЕКУРСОРИ

**Словник-довідник
для працівників правоохоронних органів**

Харків
«Право»
2026

УДК 340.67
Н29

У к л а д а ч і:

В. Ю. Шепітько – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України;

А. М. Полях – кандидат юридичних наук, доцент, головний науковий співробітник наукової лабораторії № 3 Науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України;

Н. К. Макаренко – доктор юридичних наук, професор:

О. О. Несен – кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри криміналістики Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ;

Н. Р. Лацук – кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права, психології та безпекознавства Львівського державного університету внутрішніх справ;

Г. П. Петюнін – доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації Харківської медичної академії післядипломної освіти

Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори :
Н29 слов.-довід. для працівників правоохорон. органів / [уклад.:
В. Ю. Шепітько, А. М. Полях, Н. К. Макаренко та ін.]. – Харків :
Право, 2026. – 448 с.

ISBN 978-617-8852-18-4

Словник-довідник містить визначення різних наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також довідкові дані щодо їх видів та характеристики.

Для оперативно-розшукових працівників, слідчих, прокурорів, суддів, експертів.

УДК 340.67

ISBN 978-617-8852-18-4

© Шепітько В. Ю., Полях А. М.,
Макаренко Н. К. та ін., 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ПЕРЕДМОВА

Пропоноване видання за своїм характером є малоформатним (кишеньковим) довідковим посібником для співробітників правоохоронних органів, в якому містяться дані про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори. Укладання словника-довідника викликане необхідністю упорядкування термінів, які використовуються у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, а також надання стислої характеристики різним видам наркотиків, психотропних речовин та прекурсорів.

Намагання упорядкувати інформаційні дані щодо наркотичних засобів із різних наукових напрямів (токсикології, фармакології, наркології, фармацевтичної і судової хімії, судової ботаніки, судової експертизи, криміналістики тощо) було здійснено двічі, у 2006 та 2016 роках і пов'язано із виходом у світ своєрідного словника-довідника – «Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори» (Харків: Право, 2006; укладачі: Г. П. Петюнін, А. М. Полях, В. Ю. Шепітько) та словника-довідника для працівників правоохоронних органів «Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори» (Харків: Вид.агенція «Апостиль», 2016; укладачі Шепітько В. Ю., Полях А. М., Макаренко Н. К., Петюнін Г. П.).

Підготовлений на теперішній час словник-довідник є оригінальною працею. За своєю структурою посібник складається з декількох частин, в яких визначаються в алфавітному порядку найбільш загальні поняття (терміни), види наркотичних засобів різного походження, психотропних речовин та прекурсорів. Надано типові переліки питань, що вирішуються судовими експертами під час проведення судово-експертних досліджень.

Важливе місце у словнику-довіднику посідають нормативно-правові акти, що регламентують обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів. Додається також й «Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, який складається з чотирьох таблиць (таблиці I, II, III, IV), кожна з них охоплює список № 1, список № 2, а таблиця I – ще й списки № 3 та № 4. Причому під час надання характеристики наркотичним засобам, психотропним

речовинам та прекурсорам у посібнику зазначається їх розташування у певній таблиці та списку.

Підготування словника-довідника є важливим з точки зору протидії вчиненню кримінальних правопорушень транснаціональними злочинними об'єднаннями. Необхідно підкреслити, що Україна ратифікувала Віденську конвенцію ООН про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин (1995), яка передбачає обов'язкову кримінальну відповідальність за низку діянь, пов'язаних з обігом наркотиків, і зокрема, за приховування та утаювання дійсного характеру, джерела, місцезнаходження, способу розпорядження, переміщення, дійсних прав відносно власності або її належності, якщо відомо, що така власність одержана внаслідок правопорушення або правопорушень, визнаних такими у зв'язку з виробництвом, виготовленням, збутом, транспортуванням та іншими діями відносно наркотичних засобів і психотропних речовин, а також відповідальність за придбання, володіння або використання такої власності, якщо в момент її одержання відомо, що вона одержана внаслідок правопорушення або участі у ньому. На сьогодні також розроблені та впроваджені міжнародні стандарти FATF: «Міжнародні стандарти щодо боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та розповсюдження зброї масового знищення». Загально відомо, що «брудні кошти» від обігу наркотичних засобів використовуються й для фінансування тероризму. Управління ООН з наркотиків та злочинності (United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC) кожного року готує та оприлюднює Аналітичну доповідь «Transnational Organized Crime and its Threats» (Транснаціональна організована злочинність та її загрози).

Окремі статті словника-довідника мають ілюстрації. Наприкінці роботи читачу запропоновано літературні джерела з даної проблематики.

ЗМІСТ

Передмова	3
Основні поняття (терміни), що використовуються у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів	5
Наркотичні засоби.....	11
Психотропні речовини	51
Прекурсори	141
Додатки	157
Література	446

Довідкове видання

НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ, ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ ТА ПРЕКУРСОРИ

Словник-довідник
для працівників правоохоронних органів

Укладачі:
Шепітько Валерій Юрійович,
Полях Анатолій Михайлович,
Макаренко Наталія Костянтинівна та ін.

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 25.08.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 26. Обл.-вид. арк. 22. Тираж 100 пр. Зам. № 739

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
Тел. (097) 445-07-79
Вебсайт: <https://promart.in.ua>
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025

Перейти на сайт →